

## בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליימ

ע"פ 2153/02

בפני: כבוד השופטת ע' ארבל  
כבוד השופטת א' חיות  
כבוד השופט ד' חשין

המערער: מיכאל אידלברג

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי  
בתל-אביב-יפו מיום 24.1.02 בתפ"ח 1015/01  
שניתן על ידי כבוד השופטים ש' סירוטה, א' טל  
וני אחיטוב

תאריך הישיבה: ח' בחשוון תשס"ז (30.10.06)

בשם המערער: עו"ד מ' מרוז ועו"ד ע' מרוז

בשם המשיבה: עו"ד ר' מטר

### פסק-דין

השופטת ע' ארבל:

במסגרת הערעור הגיעו הצדדים להסדר טיעון, שלפיו תומר עבירת הרצח שבה  
הורשע המערער בבית המשפט המחוזי לעבירת הריגה, ועונשו יופחת ממאסר עולם ל-  
16 שנות מאסר, זאת בהסתמך על מציאתו של חומר חקירה נוסף. האם יכבד בית  
המשפט הסדר טיעון זה?

זוהי השאלה העומדת לדיון לפנינו.

1. המערער הורשע ברצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין  
תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ברוב דעות השופטים בבית המשפט המחוזי (כב'  
השופט א' טל וכב' השופטת נ' אחיטוב), בעוד שדעת המיעוט (כב' השופטת ש'

סירוטה) הייתה שיש להרשיע את המערער ברצח לפי סעיף 300(א)(3) לחוק העונשין. בית המשפט גזר על המערער מאסר עולם.

2. על-פי ממצאי בית המשפט המחוזי, נהג המערער לצרוך באופן קבוע סם מסוג הירואין, שאותו רכש לעיתים קרובות מנהג המונית ראובן אלון (להלן: המנוח). בשעות הלילה המאוחרות ביום 3.1.2001 התקשר המערער למנוח וביקש ממנו להיפגש עמו על מנת להביא לו מנת סם. כשעה מאוחר יותר הגיע המנוח עם מוניתו ליישוב שבו מתגורר המערער ונפגש עמו בתוך המונית. במהלך הפגישה, דרש המנוח מן המערער סכום של 300 ₪ בתמורה לסם. המערער החל להתוכח עם הנאשם בנוגע למחיר וניסה לאתר בעצמו את הסם במקום מסתור במונית. במהלך הויכוח וניסיונות האיתור, הוציא המערער סכין מכיסו ודקר את המנוח שבעה פצעי דקירה בראש, בצוואר, בלחי ובבית החזה וכן ארבעה פצעי חתך בראש ובשורש כף היד. פציעות אלה גרמו לאיבוד דם רב אצל המנוח, דבר אשר הביא למותו בתוך זמן קצר. בית המשפט המחוזי דחה את טענת המערער כי המנוח תקף אותו תחילה עם מכשיר מתכתי. לאחר דקירת המנוח, הלך המערער לביתו, שטף את ידיו והלך לישון.

3. המערער הגיש ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי כנגד הרשעתו בעבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) וביקש להסתפק בעבירת ההריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, מאחר ולטענתו לא התקיימו בו שניים מבין שלושת יסודות עבירת הרצח, שהם "ההחלטה להמית" וה"המתה בדם קר בלא שקדמה לה התגררות בתכוף למעשה". לטענת בא-כוח המערער, עובר לאירוע היה המערער שהינו נרקומן, במצב של שקיקה לסם ("קריז") ולפיכך לא התגבשה בקרבו כוונת קטילה. עוד טוען המערער כי גם היותן של פציעות הדקירה שלהן גרם, פציעות שטחיות בעומק של 3-4 מ"מ, מצביעה על היעדר כוונה להרוג. בנוסף טוען המערער כי דרישתו של המנוח מן המערער מחיר מופרז בגין מנת הסם, ודרישתו מן המערער כי יעזוב את המונית כשזה סירב, הביאו לכך כי המערער חש "כאילו בראש משהו נשבר לי" (עמ' 16 לסיכומי המערער בפני בית המשפט קמא), מה שהוביל לתגרה האלימה בין השניים, ולבסוף למעשה הדקירה, ומכאן שאין לומר כי התקיים התנאי של היעדר קנטור. עוד טען המערער, כי היותו במצב של שקיקה לסם מכניסה אותו לגדר "מצב של שכרות" ומכאן שהמערער פעל במהלך ביצוע העבירה במצב של אדישות, הן מכוח תחולת יסודות ה"כוונה תחילה" כנדרש בסעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, והן מכוחו של סייג השכרות, לפי סעיף 34ט(ב) לחוק העונשין. לבסוף גורס המערער, כי היות שהמצב של שקיקה לסם שבו היה שרוי המערער במהלך ביצוע העבירה הוא שהביאו לפעול כפי שפעל, הרי שיש לקבוע כי בשעת מעשה הוגבלה במידה ניכרת יכולתו להימנע מעשיית

המעשה, ומכאן שאף אם יורשע המערער בעבירת הרצח, יש להחיל בענייננו את סעיף 300א לחוק העונשין ולהפחית מעונשו.

4. עובר לדיון בערעור, הודיעונו באי כוחם של הצדדים, כי הגיעו להסדר טיעון וכי הם מבקשים להביא את פרטיו בפנינו ביום הדיון. על-פי ההסדר יחזור בו המערער מערעורו, ובית המשפט יתבקש להרשיעו בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין ולגזור עליו עונש של 16 שנות מאסר. בדיון בפנינו טענה באת כוח המשיבה, כי במהלך הכנת הערעור הגיע לידי המשיבה "חומר חקירה נוסף", הכולל מידע אודות הטיפול הרפואי שקיבל המערער בעת היותו עצור בתיק זה. לאור חומר זה בוצעה הערכה מחודשת והוחלט כי ראוי במקרה זה כי התיק יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת להעמיד את החומר הנוסף לבחינת בית המשפט ולהתייחסות העדים במידת הצורך. עם זאת, בסופו של דבר, החליטה המשיבה, לאחר משא ומתן עם בא כוח המערער ועל דעתו, לבקש את בית המשפט להרשיע את המערער בעבירת ההריגה ולגזור עונשו ל-16 שנות מאסר מיום גזר הדין אשר הושת עליו. בא כוח המערער ציין כי המערער ויתר על הערעור על הכרעת הדין ונמנע מלבקש להחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי לאור חומר החקירה החדש, על מנת לחסוך מזמנו של בית המשפט, ולפיכך מסכים הוא לבקשת המדינה לעונש האמור.

הסדרי טיעון - כללי

5. הסדרי הטיעון תפסו מקום מרכזי בדיון הפלילי בשיטתנו המשפטית. המדובר הוא בהסכם הנערך בין התביעה לבין הנאשם, שבמסגרתו מתחייבת התביעה לוותר על חלק מהאישומים המיוחסים לנאשם, או להמירם באישומים קלים יותר, באופן אשר יעניק לנאשם הקלה בקשר לתוצאות המשפט, וזאת בתמורה לכך שהנאשם יודה בעובדות שיהיה בהן כדי להרשיעו בעבירות שבהן יואשם (ראו: ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577, 590-591 (2002) (להלן: עניין פלוני); בג"צ 218/85 ארביב נ' פרקליטות מחוז תל-אביב, פ"ד מ(2) 393, 398 (1986) (להלן: עניין ארביב)). במרבית המקרים אין ההסדר מוגבל לעניין העונש, והוא כולל במסגרתו גם את קביעת העובדות בכתב-האישום וקביעת העבירות המיוחסות לנאשם.

6. כשם שתואר בעניין פלוני, לאחר שנים שבהן התקבל מוסד הסדרי הטיעון באופן מסויג על-ידי בתי המשפט, בשל חששות שונים כדוגמת החשש מהתפתות הנאשם להודות הודיית שווא, החשש מפגיעה בשוויון בין נאשמים וההסתייגות הכללית מ"עסקאות" הנעשות הרחק מעיניו של בית המשפט, מסתמן בעשורים

האחרונים תהליך של שינוי בהתייחסות למוסד זה, עם ההכרה ההולכת וגוברת ביתרונות הגלומים בהסדר לנאשם ולציבור. בית משפט זה שב ובחן יתרונותיו וחסרונותיו של מוסד זה וקבע כללים באשר לדרכי פעולתו (ע"פ 532/71 בחמוצקי נ' מדינת ישראל, פ"ד כו(1) 543, (1972) (להלן: עניין בחמוצקי)).

עם זאת, ההכרה ביתרונותיו של הסדר הטיעון, אין משמעה התעלמות מן הקשיים אשר עלולים להתעורר סביב הסדרים אלה. על חלק מקשיים אלו עמד השופט לנדוי בעניין בחמוצקי-

"אין צריך לומר שהנפש היפה סולדת מכל אלה ובשיטה אידיאלית של עשיית צדק אין מקום לפשרות אלא משמצאה התביעה שיש בידה ראיות מספיקות להעמדת אדם לדין, חייב הדין להתברר עד תומו, אם על-פי הודאה של הנאשם שמקורה בהרגשת אשמה ובידיעה שאין לו מה לטעון נגד האישום, ואם אחרי הבאת הראיות המסתיימת בפסק-דין של זיכוי או של הרשעה. עסקה הנעשית עם עברייני בחדרי חדרים והמסתיימת בהטלת עונש קל יותר ממה שראוי היה להטיל עליו, יש בה טעם לפגם והיא עלולה לעורר בציבור רושם של איפה ואיפה בעשיית דין בפושעים, ושל משיכת חוטים מאחורי הקלעים על-ידי בעלי השפעה" (שם, בעמ' 559).

קשיים נוספים העומדים בבסיסו של הסדר הטיעון הם החשש מפני הרשעת חפים מפשע, שכן אלו עלולים להתפתות להודות באשמה, לאור ההטבות המוצעות להם במסגרת ההסדר והרצון להביא לסיום ההליכים; החשש מפני תמרוץ התביעה להשיג הרשעה "בכל מחיר", אף בהיעדרן של ראיות חזקות להרשעת הנאשם; החשש מכך שבמסגרת ההסדר לא יזכה העברייני לגמול ראוי שיהלום את המעשה שביצע, וכי בית-המשפט שידון בתיק יהפוך ל"חותמת גומי" המאשרת את הסדר הטיעון באופן אוטומטי וללא הפעלת כל שיקול דעת; החשש מפני פגיעה בשוויון בין נאשמים, במקרה שבו התביעה, אף אם בתום לב, תנהג איפה ואיפה ותקל בעונשם של נאשמים בעלי ממון מעמד והשפעה; וכן החשש כי הסדר הטיעון אינו משקף באופן אמיתי את חומרת המעשים שבוצעו על ידי הנאשם, כי אם את מידת המיומנות והמיקוח של הצדדים בעריכת ההסכם. כל אלו עלולים להביא לפגיעה באמון הציבור במערכת המשפט ולתחושה של שרירותיות (ראו עניין פלוני לעיל בעמ' 591-592, והאסמכתאות המובאות בו; אורן גזל "הסדרי טיעון ובעיית החף" משפטים לה(1) 1 (2005) (להלן: גזל)).

7. על מנת להתמודד עם אפשרות התממשותם של חששות אלה, שומה על בית המשפט לבחון לעומק את הסדרי הטיעון המוגשים לאישורו על-ידי באי כוח הצדדים, קודם שהוא מאשרם. יפים לעניין זה דבריו של הנשיא שמגר:

“ האחריות המשפטית והמוסרית להטלת העונש היא של בית המשפט. התביעה הכללית חופשית להחליט את מי להעמיד לדין ועם מי לערוך עיסקה, אך משנמסרת ההכרעה לבית המשפט הוא איננו יכול להפוך למעין מאשרר נוטריוני של הסכמים, בלי לתת דעתו לתוכנם ולזיקתם לנושא שבפניו. בית המשפט איננו זרועה הארוכה של התביעה או של הסניגוריה, ואיננו פועל לעולם לפי תכתיביהם, ללא שיקול דעת עצמאי (...), אך מובן שבית המשפט יתן דעתו לעיסקה, ואם אין טעמים מיוחדים השוללים זאת, הוא בדרך כלל גם יכבד אותה; אך עצם העובדה שהתביעה נתנה הסכמתה לעיסקה, איננה באה לשלול שיקול דעתו של בית המשפט (...).”  
(ע”פ 2043/91 פלוני נ’ מדינת ישראל, תק-על 1991(2), 2442).

בשלב הראשון יבדוק בית המשפט כי ההודיה שנמסרה על-ידי הנאשם הודית אמת היא, וכי הנאשם הבין את משמעות הודייתו ואת השלכותיה. משאיששה בדיקתו של בית המשפט את כנות ההודאה, ייגש לבחינת ההסדר עצמו.

8. אשר לשיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לבחון את אישורם של הסדרי טיעון לעניין העונש, נקבעה הלכה בעניין פלוני, ולפיה על בית המשפט לבחון אם נתקיים איזון ראוי בין טובת ההנאה שמעניק הסדר הטיעון לנאשם, לבין התועלת שיש בהרשעת הנאשם ובעונש המוצע במסגרת ההסדר לאינטרס הציבור. במסגרת איזון זה יבחן בית המשפט מהו העונש ההולם את חומרת העבירה שבוצעה על-ידי הנאשם בנסיבות שבהן בוצעה, בשים לב לשיקולים רגילים הנשקלים בהקשרים אלה, כגון נסיבותיו האישיות של הנאשם ושיקולי מדיניות שונים הנשקלים על-ידי בית המשפט על מנת שיוטל העונש הראוי. עוד יבחן בית המשפט במסגרת שיקוליו את השלכות עריכתו של ההסדר עצמו כמוסד משפטי שאותו יש לקדם, מן הטעמים שהוסברו לעיל, ובכלל זה את אינטרס ההסתמכות של הנאשם, שעם חתימתו על הסדר הטיעון ויתר על זכותו להילחם על חפותו במסגרת הליך פלילי מלא. שיקולים נוספים שישקלו הם האינטרס הציבורי במיצוי ההליך הפלילי כדי להביא את האשמים על עונשם, לעומת האינטרס הציבורי ביעילות ובמניעת עינוי דין וכן האינטרס הציבורי בהרשעת נאשמים החבים בדין, בהודית נאשמים, בלקיחת אחריות על מעשיהם ובשיפור ההרתעה הכללית, לעומת האינטרס הציבורי בשמירה על אמון הציבור ברשויות החוק, שעלול להתערער עקב מתן עונש מקל יתר על המידה ועקב פגיעה בשוויון שבין נאשמים. עוד

יעמוד בית המשפט על טיב השיקולים אשר הנחו את התביעה כבואה לערוך את הסדר הטיעון ועל אופן ביצוע האיזונים ביניהם. בין שיקולים אלה יילקחו בחשבון אף הקשיים שעלולים להתגלע במהלך ניהול משפט, כגון הצורך לגבות עדויות מקטינים, מנפגעי עבירה ומעדים שאינם בארץ וכן ריבוי עדים, דבר שעלול להאריך באופן משמעותי את ניהול המשפט ולגרום לעינוי דין. לבסוף ייתן בית המשפט את דעתו לעמדת נפגעי העבירה באשר להסדר הטיעון. שיקול אחרון זה אף מעוגן בסעיף 17 לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001 (להלן: חוק זכויות נפגעי עבירה) שלפיו זכאי קורבן העבירה שתניתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בעניין הסדר הטיעון לפני התובע, עובר לקבלת החלטה בעניין הסדר הטיעון (עניין פלוני לעיל, בעמ' 606-608; ראו גם: אורן גזל "המבחנים לדחיית הסדרי טיעון" הסניגור 37, 3 (2000)).

מן הכלל אל הפרט

9. לאחר הליך ארוך של שמיעת ראיות הורשע המערער על ידי בית המשפט המחוזי בעבירת רצח על-פי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין. שיקול מרכזי אשר על בית המשפט לתת עליו את הדעת בבוחנו את שאלת אישורו של הסדר הטיעון במקרה דנן הינו השלב הדיוני שבו מתבקש בית המשפט לאשר את הסדר הטיעון. אין דינו של הסדר טיעון אשר נערך לפני הרשעה כדינו של הסדר טיעון הנערך לאחר הרשעתו של הנאשם בביצוע העבירה. חלק ניכר מיתרונות הסדר הטיעון שהוזכרו אינם מתקיימים כשהצדדים מגיעים להסדר טיעון לאחר הרשעת הנאשם בערכאה הדיונית, ומכאן שעל התביעה לשכנע את בית המשפט כי לאחר ההרשעה נוצרו נסיבות שיש בהן כדי להצדיק את הסטייה מהכרעת בית המשפט קמא.

בין יתרונותיו של הסדר הטיעון שהוזכרו, שעוצמתם נחלשת כשהסדר הטיעון נערך לאחר ההרשעה, מצוי למשל, השיקול בדבר הרשעת עבריינים שחומר הראיות נגדם מעורר קשיים, כגון שקיים קושי בגביית עדויות בעניינם, שיקול שיש הרואים בו קושי בפני עצמו, עליו עומד גם גזל במאמרו מאיר העיניים שלעיל. שיקול זה נחלש כשמדובר בהסדר טיעון לאחר הרשעה, שהרי בית המשפט הדן שמע זה מכבר את כל העדים שהיו רלוונטיים לצורך ההכרעה בתיק ומצא כי היו ראיות מספיקות להרשעת הנאשם מעבר לכל ספק סביר. הדברים זוכים למשנה תוקף בעבירות חמורות, שכן ככל שהעבירה חמורה והתיק מורכב, כך יש להניח כי הקדיש בית המשפט דלמטה זמן רב יותר לניהולו. משהתנהל דיון והתנהלו ההליכים קיים אינטרס ציבורי רב משקל שהדין ימוצה עד תום.

זאת ועוד, השיקול בדבר החיסכון בזמן השיפוטי והפניית המשאבים לתיקים אחרים המתקיים בהסדר טיעון טרם הרשעה, אינו מתקיים כשמדובר בהסדר טיעון לאחר הרשעה, שכן חרף גילוי של חומר החקירה החדש בשלב הערעור, כטענת התביעה, הרי שמדובר בשלב הערעור, חלקו הארי של הבירור העובדתי ושמיעת הראיות בתיק נעשו זה מכבר, ומכאן שאין בחתימה על ההסדר כדי לקצר את ההליכים באופן משמעותי, כשם שקורה פעמים רבות כשההסדר נערך עובר להרשעה. הסדר טיעון לאחר ההרשעה נערך בעת שהשלמת בירורו של התיק אינה דורשת עוד מבית המשפט פרק זמן כה ממושך ממילא, ומכאן שבשלב המאוחר שבו הוא נעשה אין בו בדרך כלל כדי לחסוך מן הנאשם עינוי דין.

השלב שבו מוגשת הבקשה לאישורו של הסדר הטיעון במקרה דנן מחייב איפוא את התביעה לבאר מה נשתנה בין השלב הדיוני לשלב הערעורי המצדיק את השינוי בהכרעה השיפוטית, זאת במיוחד משפסק הדין המרשיע היה מפורט ומנומק וניתן על דעת כל השופטים, גם אם הנמקותיהם שונות. מההודעה על הסדר הטיעון שניתנה על-ידי המשיבה, עולה כאמור, כי הטעם העיקרי שבעטיו הגיעו הצדדים להסדר הטיעון הוא מציאתו של "חומר חקירה נוסף אשר הועבר לעיונו של בא-כוח המערער במהלך הכנת הערעור". כפי שנמסר לנו, חומר החקירה האמור הינו יומן המרפאה של בית המעצר שבו היה עצור המבקש בתיק זה, שבו תועד הטיפול הרפואי שקיבל המערער במהלך ימי מעצרו. המשיבה לא פירטה מה בחומר זה הביאה לשנות מעמדתה כפי שהוצגה בבית המשפט המחוזי, למעט הצורך להחזיר הדיון לבית המשפט המחוזי לשם בחינת הראיות החדשות. לא הוברר כיצד התגלה "חומר החקירה החדש" בשלב כה מאוחר, ומדוע לא נמסר החומר כולו לידי הסנגוריה כבר בראשית המשפט, על מנת לאפשר לה לנהל הגנתה כראות עיניה, כשכל החומר מצוי בפניה.

במאמר מוסגר אוסיף בהקשר זה, כי כשם שצוין, על-פי חוק זכויות נפגעי עבירה, בעבירות של אלימות חמורה, כעבירה הנדונה בתיק זה, זכאים נפגע העבירה או קרוביו, במקרה שהעבירה גרמה למות נפגע העבירה, לקבל הודעה על האפשרות שהתביעה תגיע להסדר טיעון עם הנאשם. לאחר קבלת הודעה זו, זכאים נפגע העבירה או קרוביו כי תינתן להם הזדמנות להביע את עמדתם לגבי ההסדר בפני התובע, זאת על-פי סעיפים 17 ו-22 לחוק זה. שיקול זה אינו עומד אמנם לעצמו, אך אי קיום האמור בסעיף, או עמדה של קורבן העבירה או קרוביו המתנגדת להסדר הטיעון, יהוו שיקול נוסף שיילקח בחשבון בעת בחינת אישורו של הסדר הטיעון המוצע (ראו: ע"פ 1932/04 דג'בי נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(2)191,187; ראו גם ורד וינדמן "נפגעי עבירה-לא עוד בנים חורגים אלא בעלי מעמד חוקי ומוכר" הסניגור 50, 3 (2001)).

במסגרת ההסדר אשר הוצג בפנינו, לא הובהר בפנינו האם ניתנה הדעת לשיקול זה עובר לעריכת ההסדר.

10. חרף כל השיקולים האלה, קיימים בענייננו שיקולים כבדי משקל התומכים באישורו של ההסדר שהוצע על-ידי הצדדים. כשם שצוין, לאחר עיון ב"חומר החקירה" החדש, לא מצאתי כי יש בו כדי לשפוך אור אחר על נסיבות ביצוע העבירה באופן המצדיק סטייה מהכרעתו של בית המשפט המחוזי. ברם, כשם שכבר ציין השופט אולשן "אין חקר לתבונת סניגור מוכשר ואין לנחש כיצד היה יכול לנצל את החומר הנמצא בפניו.." (ע"פ 35/50 מלכה נ' היועץ המשפט לממשלה, פ"ד (1) 429, 433 (1950)). לא ניתן אף לדעת מיהם העדים, אם בכלל, שעדותם הייתה נדרשת לו היה התיק מוחזר אל בית המשפט המחוזי לאחר גילוי החומר הנוסף. לא למותר להוסיף כי אי מסירת החומר כולו בשלב של ראשית המשפט פוגעת בזכותו של הנאשם להליך הוגן, כשם שציינה השופטת (כתוארה אז) בייניש בעניין מסארווה:

"תכליתה של זכות העיון של הנאשם בחומר החקירה היא לאפשר לו לקיים את הזכות למשפט הוגן, באופן שתינתן לנאשם הזדמנות מלאה להכין את הגנתו נגד האישומים המיוחסים לו" (בש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 376, 382-383 (2000)).

מקום שמתחוויר לאחר ההרשעה כי ישנן ראיות שלא היו בידי ההגנה, דרך המלך היא להעבירן לסנגור שיוכל להציגן בפני הערכאה הדיונית, לטעון את טיעונו ולנסות לשכנע את בית המשפט לשנות את הכרעתו הראשונית, שהרי בדרך זו תיבחנה הראיות בכור ההיתוך של ההליך המשפטי, תוך הותרת ההכרעה בידי בית המשפט (ראו התייחסותי לדברים שנאמרו ברוח זו על-ידי בית המשפט המחוזי בע"פ 11793/05 חברת החדשות הישראלית בע"מ נ' מדינת ישראל, תק-על 2006(2) 62). ברי כי הערעור אינו המסגרת המתאימה, ככלל, להצגתן של ראיות חדשות. בענייננו, ויתר המערער על זכותו לדון בראיות החדשות בפני הערכאה הדיונית, ויתור שנומק בפנינו ברצון לחסוך מזמנו של בית המשפט. ויתור זה צריך להילקח אף הוא בחשבון במסגרת השיקולים התומכים בכיבוד ההסדר.

הדברים מקבלים משנה תוקף משבפיו של בא כוח המערער טענות שנראה כי החזרת הדיון לבית המשפט המחוזי הייתה מאפשרת לו להעלותן, ועל פניו קיימת אפשרות, אף כי לא אוכל לקבוע כל מסמרות בעניין, כי היה בהן כדי לשנות במידת מה את הכרעתו. מכל מקום, ברי כי טענות אלה היו עולות בערעור. כזו היא טענתו של



המערער שלפיה ממצאי הבדיקה הפתולוגית שנערכה למנוח לאחר מותו מעלים כי הדקירות שנגרמו למנוח היו שטחיות ועומקן לא עלה על 0.3-0.4 ס"מ, באופן השולל את יסוד "החלטה להמית" הנדרש על מנת לגבש מחשבה פלילית מסוג "כוונה תחילה" בעבירת הרצח. טענה נוספת של המערער היא כי העובדה שלאחר ביצוע המעשה הוא נמנע מלהחביא את הסכין שבאמצעותו דקר את המנוח, ונשאר לכוש בכגדים המגואלים בדמו של המנוח והעובדה כי לא ניסה לרדוף אחר המנוח על מנת להבטיח את מותו, אף כי לא ידע מה הייתה חומרת הפגיעה בו, מעלה ספק, לטענת המערער, באשר לכוונת הקטילה הנדרשת. לטענות אלו ביסוס מסוים גם בסרט השחזור אשר הוצג בפנינו. את אלה יש להוסיף לנימוקי הערעור המפורטים שהיו מחייבים שמיעה, בחינה ודיון בפני ערכאת הערעור ואת תוצאתם לא ניתן בשלב זה לקבוע.

11. בחינת נסיבות המקרה מעלה אם-כן שיקולים מנוגדים באשר לשאלת אישורו של הסדר הטיעון שאליו הגיעו הצדדים. עם זאת, לאחר איזון בין השיקולים השונים, מצאנו כי אין להתערב בהסדר הטיעון ויש לאשרו. אף כי כשם שהוסבר, בית משפט זה אינו מחויב באישור הסדר טיעון, סבורה אני כדברי השופט קיסטר בעניין בחמוצקי, כי "בדרך כלל יש לצפות מבית-הדין שלא ישים עצמו במקומו של הקטיגור, ואם הקטיגור טען כי אין להחמיר, לא יבוא בית-הדין ויחמיר על דעת עצמו". אף כי מדובר בשלב הערעור, לאחר הרשעת הנאשם בעבירת הרצח, ואף כי השיקולים בדבר הפניית משאבים לתיקים אחרים, חיסכון בזמן ויעילות מערכתית אינם כה משמעותיים בענייננו, שכן מרבית הראיות נשמעו זה מכבר, והודאת המערער ניתנה ממילא, עודני סבורה כי אין זהו המקרה המיוחד המצדיק סטייה מהסדר הטיעון והוא נמצא ראוי בעיני. משקל נכבד יש ליתן במקרה זה לחומר הראיות הנוסף שנמנע מן ההגנה בשלב הדיוני ופתח בפני המערער את האפשרות לשוב לבית המשפט המחוזי כדי להעביר את החומר תחת שבט ביקורתו, לאלה נוספו ההשגות שהועלו על-ידי הסנגור וייתכן שעשויות היו להשפיע על התוצאה, הן בבית המשפט המחוזי והן בערעור. לצד זה יש לציין גם את החיסכון בזמנם של בית המשפט המחוזי ובית המשפט שלערעור, ובמשאבים הנוספים הכרוכים בהשלמת ההליך הפלילי, עקב עריכת ההסדר וההימנעות מלשוב ולדון בתיק זה בפניו. הפיקוח השיפוטי ההדוק שליווה את הסדר הטיעון מקטין לדעתי את החשש מפני החסרונות האמורים בהסדר שכזה, והעונש המשמעותי שהושת על המערער, לצד הנסיבות המיוחדות של מקרה זה, מאיינים לדעתי את החסרונות המאפיינים את המקרה המיוחד שנידון, שבו הסדר הטיעון נחתם בשלב הערעור.

אשר על כן החלטנו לאשר את הסדר הטיעון, להרשיע את המערער בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, ולגזור עליו עונש של 16 שנות מאסר בניכוי תקופת מעצרו.

ש ו פ ט ת

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט ד' חשין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ארבל.

ניתן היום, ט"ז בכסלו תשס"ז (7.12.06).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת